

İF İSTANBUL'DA DİKKAT ÇEKENLER

12-22 Şubat arası gerçekleştirilecek **!f İstanbul Bağımsız Filmler Festivali**'nin programında her yıl olduğu gibi bu yıl da ilgi çekici belgeseller var. Özellikle 'Senden Başla' adlı bölümünde bir grup bağımsız ruhlu belgeselin gösterileceği festivalin 'Tek Planda Dünya', 'Karşı Sesler', 'Gökkuşuğu' ve 'Hit Filmler' bölümlerinde de çeşitli belgeseller yer alıyor. Bunların arasından seçtiğimiz iki önemli filmle ilgili yorumlarımızı sizlerle paylaşıyoruz.

Teldeki Adam / Man on Wire

İkiz Kuleler'in inşasının tamamlanmasından bir sene sonra, 1974'te, yirmi beş yaşındaki Fransız ip cambazı Philippe Petit, kuleler arasına gerdiği bir telin üzerinde yürür. İngiliz yönetmen James Marsh'ın, Petit'nin kaleme aldığı 'To Reach The Clouds' kitabından yola çıkarak gerçekleştirdiği *Teldeki Adam*, bu yürüyüşün gerisindeki altı senenin hikâyesini muazzam bir görsellikle anlatıyor. Başta Sundance Film Festivali olmak üzere pek çok uluslararası festivalde 'En İyi Belgesel' ödülünü alan ve Oscar'larda belgesel dalında önseçim adayları arasında gösterilen film, 11 Eylül'den beri kâbusun ve korkunun merkezinde olan kuleleri bir rüyanın ve tutkunun konusu yapıyor. Philip Petit'nin birinci elden anlattığı hikâyeye, sanatçının İkiz Kuleler projesini birlikte gerçekleştirdiği ekip arkadaşları ile yapılmış röportajlar, daha önceki projeleri sırasında çekilmiş video görüntüleri, kuleye sızdıkları günün dramatik canlandırmaları, yürüyüş sırasında çekilmiş muazzam güzellikteki siyah-beyaz fotoğraflar ve Michael Nyman'ın minimal müziği eşlik ediyor. *Teldeki Adam*, bir taraftan sanatçının iç dünyasına pencere açan otobiyografik bir film olarak karşımıza çıkıyor. Bir taraftan da, "suç" ortaklarının imkânsız görünen "yasadışı" bir eylemi gerçekleştirmek için seneler boyunca yaptığı hazırlıkları, planları ve tatbikatları bir polisye film hızında ve tadında sunuyor. Suç ve sanat, tutku ve korku, sistem ve karmaşa, rüya ve gerçek, delilik ve akıl, sebepler ve sonuçlar ve en nihayetinde ölüm ve hayatın birbirine ne kadar yakın olduğunu hatırlatan *Teldeki Adam*'i kaçırmayın. **(Esra Özkan)**

Gonzo: Hunter Thompson'ın Hayatı ve İşleri / Gonzo: The Life and Work of Dr. Hunter Thompson

Alex Gibney'nin yazıp yönettiği ve yapımcılığını üstlendiği Hunter S. Thompson belgeseli *Gonzo*, ünlü yazarın hayat hikâyesini çok sayıda tanığın ifadelerine başvurarak anlatırken, Thompson'un kariyerinin ve ününün doruğunda olduğu 60'lı ve 70'li yıllara ağırlık veriyor. Bu arada Terry Gilliam'ın *Las Vegas'ta Korku ve Nefret*'inde (*Fear and Loathing in Las Vegas*, 1998) Thompson'ı canlandıran Johnny Depp ise, filmin anlatıcılığını üstleniyor ve yazarın eserlerinden pasajlar okuyor. Adını Thompson'ın uydurduğu özne ve katilimci gazetecilik anlayışından alan *Gonzo*, yazarın ünlü motosiklet çetesisiyle takıldığı ve 'Hell's Angels' yazdığı yıllardan Chicago'daki '68 olaylarına, Thompson'ın Amerikan Rüyası'yla ilgili bütün ümitlerini yitirdiği döneme; Colorado'nun Aspen kasabasındaki şerif adaylığından 1972 başkanlık seçimlerinde bir gazeteci olarak Richard Nixon karşısında demokrat aday McGovern'i destekleyişine uzanarak bu sıradışı yaşamın köşetaşlarını takip ediyor. Gibney'nin filmi alışlageldik 'konuşan kafalar' formatına yakın durmakla birlikte, Thompson'ın olağanüstü biyografisi ve araya giren şaşırtıcı arşiv görüntüleri bu yolculuğun sıkıcılaşmasına bir an bile müsaade etmiyor. *Gonzo*'nun iki saati bulan süresi boyunca izleyiciyi sıkılmamasının diğer nedenleri arasında, Thompson'un gazetecilik ve yazarlık maceralarının, izleyeni Amerikan tarihinde bir tura çıkarmasını (çiçek çocuklar, Kennedy suikastları, Nixon'ın skandalları, Vietnam Savaşı), filmin yazarın egzantrikliklerini gözler önüne sermesini (beklenmedik açıklamaları, kamusal alanda uyuşturucu kullanmak konusundaki fütursuzluğu, silah saplantısı) ve dönemin müziklerinden şık bir seçki sunmasını (Jefferson Airplane, Janis Joplin, Velvet Underground, Bob Dylan, Rolling Stones...) sayabiliriz. **(Berke Göl)**

LONDRA POSTASI

■ ALISA LEBOW

Yüksek lisans öğrencilerimin bitirme projesi olarak çekecekleri belgesellerin neyle ilgili olacağını, konuyu nasıl işleyeceklerini ve diğer detayları açıkladıkları metinleri değerlendiriyorum şu aralar. Bu süreç bana 20-25 dakikalık bir belgeselin gerçekten iyi olması için gereken şeyin tam olarak ne olduğunu düşündürdü. Alışılmadık veya dinamik bir konu seçmek genellikle iyi bir başlangıç olmakla beraber, tutulabilecek yollar bununla sınırlı değil. Çoğu belgesel kişilere odaklanıyor, başkaları karşısında duyduğumuz hayret ve büyülenmeyi düşünürsek bu anlaşılır bir durum. Peki 20-25 dakikalık bir film kaç karakteri kaldırır? Tek bir kişiye mi odaklanmalı, birden fazla kişiye mi? Mesela bir öğrencim Nijeryalı eşcinsel Anglikan bir papaz hakkında belgesel yapmak istiyor. Bu durumda film o tek karakter

ter etrafında dönmeli, karakterle ilgili boyut ve detaylar 20-25 dakikanın hakkını verebilecek denli zengin olmalı. Filmin konusu bir kurumun (okul, örgüt, vb.) veya bir cemaatin (bir öğrencim ıslık çalarak birbirleriyle iletişim kuran, hatta zaman içinde ıslıktan ibaret yeni bir dil geliştiren küçük bir köyün sakinlerini belgelemek istiyor) bir araya getirdiği karakterler olacaksa 20-25 dakikada kaç karakter işlenmeli? Asıl soru 20-25 dakikaya kaç kişinin sığdırılabileceği değil (ki karakterlere üstünkörü dokunup geçilmeyecekse 5-6 kişiden fazlası doğru olmaz), bu sürede en az kaç kişinin işlenebileceği. Tek karakter olmayacaksa iki karakter mi olmalı? Bence üç veya fazlası ikiden her zaman daha iyi olacaktır. New York'ta haber kurguculuğu yapan bir arkadaşım bana yıllar önce "üçler kanununa" göre kurgu yaptığını açıklamıştı. Peki neden böyle? *Otel Odaları* (Sevinç Yeşiltaş, 2007) adlı, tek bir sorun dışında mükemmel olan kısa belgeseli sey-

rederken bu mesele yine aklıma takıldı. Belgesel, kimsesizlerin, fakirlerin konakladığı, ucuz, konforsuz bir "otel" de yaşayan iki adamı konu ediniyor. Film, çoğunlukla bu iki adamdan birine odaklanıyor: Karısıyla geçinemeyen, bu tarihi, dökük, geceliği beş liralık oteldeki yalnız hayatına çekilen yaşlı bir müzisyen. İkinci karakter ise filmde çok kısa süreliğine beliriyor ve onu diğeriyle karıştırmak mümkün. O da yaşlı, yoksul ve yalnız; ayakkabı boyacılığıyla geçiniyor. İkisi de muhteşem karakterler, ama filmin sadece ikisiyle sınırlı olması gergin bir denklik oluşturuyor; iki karakter de tam olarak beliremiyor, adeta eşdeğerli birimler olarak birbirlerini iptal ediyorlar. Üçüncü bir karakter olsa film boyut kazanırdı, tıpkı iki değil üç boyutlu hayatlar yaşamamız gibi. *Otel Odaları* görsel olarak o kadar güzel ki ve karakterlere öyle şefkatli bir dikkatle eğiliyor ki, insan filmin her açıdan başarılı olmasını diliyor. Fakat üçüncü bir karakterin yokluğu tuhaf bir eksiklik hissi yaratıyor: Buna bir tür yassılık da denebilir. **(Çeviren: Başak Ertür)**

Alisa Lebow Londra'daki Brunel Üniversitesi'nde belgesel kuramı, tarihi ve prodüksiyonu üzerine ders veren bir sinemacı ve akademisyen. Ayrıca docİstanbul Belgesel Araştırmaları Merkezi'nin kurucu üyelerinden.

DUYURULAR:

- ITVS (ABD) Uluslararası Belgesel projeler için bitirme fonunun son başvuru tarihi: 6 Şubat 2009. (www.itvs.org)
- Sundance Enstitüsü (ABD) Belgesel fonuna son başvuru tarihi: 9 Şubat 2009. (www.sundance.org)
- BANFF Televizyon Festivali (Kanada); uluslararası seminer, konferans ve market. Son başvuru tarihi: 16 Şubat 2009. (www.banff2009.com)

• T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Sinema Destek Fonu son başvuru tarihi: 23 Şubat 2009. (www.telifhaklari.gov.tr)

• Garrett Scott Belgesel Geliştirme Fonu (ABD) Full Frame Belgesel Festivali'ne katılım masraflarının karşılanması için son başvuru tarihi: 6 Şubat 2009. (www.fullframefest.org/garrett.php)

SON BAŞVURU TARİHİ YAKLAŞAN FESTİVALER

Nododocfest
28 Şubat 2009
/ www.nododocfest.org

Oxdox Belgesel Film Festivali
16 Şubat 2009
/ www.oxdox.com

Edinburgh Film Festivali
16 Şubat 2009
/ www.edfilmfest.org.uk

Encuentros del Otro Cine Uluslararası Belgesel Film Festivali
2 Şubat 2009
/ www.cinememoria.org

ENCOUNTERS Güney Afrika Uluslararası Belgesel Festivali
26 Şubat 2009
/ www.encounters.co.za

BU AYKI FESTİVALER

Berlin Film Festivali
5-15 Şubat 2009 / www.berlinale.de

!f İstanbul Uluslararası Bağımsız Filmler Festivali
12 Şubat-1 Mart 2009 / www.ifistanbul.com

Punto de vista - Navara Uluslararası Belgesel Film Festivali
13-21 Şubat 2009 / www.puntodevista.navarra.es

Big Sky Belgesel Film Festivali (ABD)
13-22 Şubat 2009 / www.bigskyfilmfest.org

Factum / ZagrebDox Uluslararası Belgesel Film Festivali (Hırvatistan)
23 Şubat-1 Mart 2009 / www.zagrebdox.net

DOCNZ (Yeni Zelanda)
26 Şubat-5 Nisan 2009 / www.docnz.org.nz